

Цибульник Н. Ю.
кандидат юридичних наук

ЩОДО ДЕЯКИХ ПРОБЛЕМ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Адміністративно-правове регулювання сектору безпеки України виступає одним із найактуальніших питань, що потребують детального вивчення та дослідження на нормативному та доктринальному рівні. Формування єдиного законодавчого підходу до забезпечення безпекової політики наразі має бути ключовим в стратегічному плануванні мобілізованої України та її розвитку як суверенної та демократичної держави. Правильно обрана інформаційна політика, здатна не тільки отримати авторитет і залучитися союзниками, але й отримувати перемоги на інформаційному полі бою. Разом з цим виникає необхідність в забезпеченні інформаційної безпеки. Право, як регулятор суспільних відносин може і повинно бути використане для належного урегулювання питань, пов'язаних із забезпеченням інформаційної безпеки. При цьому введення цензури, спеціальних законів не може вважатися вирішенням нагальних питань. Формування безпекового сектору та інформаційної безпеки зокрема в умовах дії воєнного стану має здійснюватися комплексно, включаючи в себе як технічну та політичну складову, а також і правову й нормативну.

Оскільки, захист інформаційної безпеки держави є пріоритетним напрямком, оскільки від неї залежить безпека суспільства та громадян. За таких обставин, традиційне регулювання відносин, які виникають в даній сфері є не достатнім. Необхідно чітко розуміти та розмежовувати вплив тієї чи іншої інформації на безпеку держави в цілому, а при даному підході забезпечення в повному обсязі прав людини є неможливим. Таким чином, необхідно розробити таку систему стримування та противаг, яка б змогла убезпечити громадян від зловживання владою суб'єктів владних повноважень і в той же час зможе реалізувати своє основне завдання – забезпечення безпеки в інформаційному полі бою.

Недосконалість в системі виконання покладених законом повноважень на суб'єктів сектору безпеки, яка визначена законом, й викликана невнормованість цього сектору на законодавчому рівні спричиняє очевидні проблеми у швидкому реагуванні на виклики, які постають перед державою в ситуаціях, що виникають та потребують негайного реагування та вирішення їх на найвищому, загальнонаціональному рівні.

Сектор безпеки є дуже багатокомпонентною системою із реалізації забезпечувальної функції держави, він включає в себе основні підгалузі, які мають важливе значення для суспільства. Так, сектором безпеки виступає розгалужена система забезпечення стабільності та захисту суспільних та державних інституцій та правовідносин, до сфери впливу й направлення якої входить унормування інформаційної, військово-технічної, продовольчої, ядерної, екологічної, енергетичної та інтелектуальної складових через встановлення чітких взаємодій та співпраці органів місцевого самоврядування, органів державної влади та місцевого самоврядування, спеціалізованих безпекових органів безпекового, захисного сектору та сектору критичної інфраструктури. Метою забезпечення сектору безпеки виступає схоронність стабільності існування держави та суспільства як єдиного цілого крізь призму демократичних, суверенних та незалежних компонентів [1].

Серед виокремлених складових, важливими та критичними на сьогоднішній день виступають ядерна та енергетична безпека. Ядерна та енергетична безпека є нерозривно пов'язаними між собою, адже обидні сфери забезпечують найбільш значущу сфери існування держави та суспільства в цілому. Наразі Україна переживає дуже важкі часи в аспекті, зокрема, але не виключно, забезпечення енергетичної стабільності, адже опісля жорстоких та масових ракетних ударів росії по об'єктам енергетичної інфраструктури, країна може залишатись на довгий час без енергопостачання.

Обстановка навколо атомної енергетики є напруженою з моменту повномасштабного вторгнення, адже частина атомно-енергетичного балансу України є окупованою та не має належного забезпечення охорони, що може викликати світову катастрофу через неправильне забезпечення належної роботи станцій. Також, масовані обстріли спричиняють відключення атомних станцій від електроенергії, а отже ставить в небезпечне становище процедуру охолодження енергоблоків. Таким чином, навіть, об'єкти атомної інфраструктури, які знаходяться на території, підконтрольній Україні, не мають належного забезпечення та охорони.

Адміністративно-правове регулювання сектору безпеки, в першу чергу, має полягати в превентивному врегулювання та запобіганні ситуацій, які ставлять в подібне становище настільки нагальні питання, які стосуються не лише забезпечення електроенергією країни, а й лягає у світову атомну безпеку. В даному випадку, із зазначеним компонентом кореспондується військово-технічна безпека, яка саме і покликана ставати в оборону держави від зовнішнього агресора. В свою чергу, регулювання саме цієї складової та інституції лягає в основу захисту держави в цілому та має комплексний характер її дії та регулювання, а отже, власне, виступає наразі центром розвитку та вдосконалення.

В умовах сьогодення, інформаційна безпека виходить на передній план. Так, в статті 17 Конституції України закріплено, що забезпечення інформаційної безпеки України є справою усього українського народу, оскільки кожен з нас виступає як носієм, так і розповсюджувачем тих чи інших відомостей [2].

Варто вказати, що основним недоліком нормативно-правового регулювання інформаційної безпеки в нашій країні є його розгалуження через велику кількість нормативно-правових документів різної юридичної сили.

Характерною рисою положень українського законодавства, яке регулює процеси в інформаційній сфері, є декларативність багатьох юридичних норм без визначення шляхів їх реалізації, що зумовлює невисокий рівень ефективності їх застосування у рамках регулювання суспільних відносин для забезпечення інформаційної безпеки. До того ж присутність значної кількості бланкетних (відсылних) правових норм, певного масиву абстрактних або суб'єктивних понять, яким необхідне офіційне тлумачення або чіткіше трактування, відсутність закріплення фундаментальних основних дефініцій виступають джерелами загроз українській інформаційній безпеці.

У Стратегії забезпечення державної безпеки значення «інформаційна загроза» пояснюється як потенційно або реально негативні явища, тенденції і чинники інформаційного впливу на людину, суспільство і державу, що застосовуються в інформаційній сфері з метою унеможливлення чи ускладнення реалізації національних інтересів та збереження національних цінностей України і можуть прямо чи опосередковано завдати шкоди інтересам держави, її національній безпеці та обороні [3, с.152].

З аналізу Стратегії забезпечення державної безпеки вбачається, що кінцевим результатом її реалізації є захищений інформаційний простір України, здійснення ефективної протидії поширенню незаконного контенту, ефективне функціонування системи стратегічних комунікацій, забезпечення сталого процесу інформаційної реінтеграції громадян України, які проживають на тимчасово окупованих територіях України, та поширення українського телерадіомовлення на територіях України, прилеглих до тимчасово окупованих територій.

Разом з тим, введення на території України воєнного стану внесло цілу низку законодавчих змін, які стосувалися також регулювання суспільних відносин в сфері інформаційної безпеки. В умовах ведення гібридної війни важливо не лише слідкувати за джерелами та змістом інформації, яка доводиться до населення, але й слідкувати за її вивільненням, з метою недопущення трактування тих чи інших подій двояко.

В свою чергу, розв'язання такої комплексної проблеми інформаційної безпеки дасть можливість, по-перше, захистити суспільні

і державні інтереси, по-друге, гарантувати права громадян на користування інформацією всебічного, об'єктивного та якісного характеру. Встановлено, що ефективним способом вирішення проблеми інформаційної безпеки буде прийняття спеціалізованого закону, який би комплексно врегулював дану сферу суспільних відносин, бо, як ми бачимо, стратегії це все ж план дій, а не законодавчий акт та в поєднанні з заходами державного примусу, та закріпленій кримінальній – правовій відповідальності все ж довів суспільству значимість інформації та необхідності вчинення заходів спрямованих на забезпечення її безпеки.

Література:

1. Кузьмук О. Воєнна організація України у світлі поглядів на сектор безпеки і оборони держави. *Військово-науковий вісник*. 2013. Вип 19. С. 91-114.
2. Конституція України: Закон України №254к/96-ВР від 28.06.1996 року. Відомості Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>;
3. Котерлін І. Б. Інформаційна безпека в умовах воєнного стану у аспекті забезпечення інформаційних прав та свобод. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. Вип № 1. 2022 С.152.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-318-0-86>

Варга Ю. Ю.

*аспірант кафедри адміністративного, фінансового
та інформаційного права
Ужгородського національного університету
м. Ужгород, Україна*

ОСОБЛИВОСТІ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИХ ЗАСОБІВ ЗМІЦНЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ ПРОКУРОРІВ ОРГАНАМИ ПРОКУРОРСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Одним із важливих аспектів приєднання України до європейської спільноти є максимальне наближення до європейських стандартів організації та діяльності судової системи України та суміжних органів. То ж очевидним є те, що реформування органів прокуратури як важливої ланки такої системи, а також суб'єкта, який здійснює безперервний вагомий вклад у забезпечення законності та правопорядку у нашій державі, дотримання загальноновизнаних стандартів у сфері реалізації прав та свобод людини, є вимогою часу. Таке реформування, на жаль,